

Steffen Ringgaard Andresens prædiken 3. søndag i fasten

Taler

Steffen Ringgaard Andresen
Præst

Dato

23. marts 2025

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 11, vers 14-28

Salmer

Herre Gud Fader i Himlen (Litani)
Vor Herre! til dig må jeg ty
Talsmand, som på jorderige
Midt i alt det meningsløse
Hil dig, Frelser og Forsoner
Skriv dig, Jesus, på mit hjerte
Du ved det nok, mit hjerte

1 Mod godt skal ondt fordrives

*Vi kommer, Herre, til dig ind
fra dagligdagens pligter*

5 *med splittede og bange sind,
vi ved, hvor tit vi svigter.*

*Vi drages, ængstes, tvivler, tror
og tøver ved det smertespor,
vi ser i dine hænder.*

10

Oversat til nutidsdansk beskylder de ham for at fordrive ondt med ondt.

I vores diskussion med Jesus fra Nazareth hævder *vi* vel, at netop dét kan være nødvendigt. Som vi siger: Med ondt skal ondt fordrives.

15

Og det kan vel blive nødvendigt. Kan det ikke?

I den store sammenhæng.

20 Det kan vel blive nødvendigt at gribe til våben? Det kan jo vel blive nødvendigt at slå ihjel? Det kan vel blive nødvendigt at gå i krig? Kan det ikke?

Spørgsmålene drives frem af nådesløs terror, totalitære magthavere og trusler

mod verdensfreden.

25 Og i mindre sammenhæng.

Det kan vel blive nødvendigt at svare igen med samme mønt? Det kan vel blive nødvendigt at sætte hårdt mod hårdt? Det kan vel blive nødvendigt ikke at lægge fingre imellem? Kan det ikke?

Spørgsmålene drives frem af ufin adfærd, uretfærdigheder og narcissisters
30 strategiske rænkespil.

Jo, det kan måske blive nødvendigt.

Men – I kender det nok - når vi så gør det, så kommer vi i splid og diskussion
35 med os selv. Så får vi skrupler. Og uroen smyger sig ind under dagens tanker og nattens søvn.

Forhabentlig!

40 Det totalitære har ingen skrupler. Det narcissistiske heller ikke.

Det narcissistiske forfølger skamløst sin egen sag – ofte under dække af et princip - koste andre, hvad det koste vil.

45 Det totalitære lever af at ophøje én forestilling til at være gangbart princip for alting. I eget liv. I andres liv. Hele totaliteten. Derfor besætter det totalitære os og gør os ufrie i ord og tanke og handling. For vi tænker, taler og handler i forlængelse af princippet om, at det er nu engang sådan.

50 Der er jo åbenlyst steder, hvor det hele koges sammen i én ond suppe.

En af de bedste fremstillinger i kunsten, jeg kender, er i den svenske film *Den enfoldige morder*, hvor den sadistiske fabrikant Höglund har lejet en lille jordlod ud til den fattige husmand, Johansson, som døjer med at betale huslejen. Men Höglund insisterer på at sætte ham ud, hvis lejen ikke er betalt inden jul. Så

55 sælger Johansson sin eneste ko, familiens livsgrundlag.

Da han juleaften kommer til den lettere berusede fabrikant for at betale huslejen, bliver han våd og forkommen modtaget ved kaminen. Höglund tager imod pengesedlerne og kaster dem i ilden med følgende kommentar:

60 *Nu må Johansson ikke tro, at det er for pengenes skyld, nej det er for princippet skyld.*

65 Det var en nylig kamin-scene fra virkelighedens Tv-transmitterede verden, der fik mig til at tænke kaminscenen i denne svenske film. Her mente en stærk verdensleder, ovenikøbet sekunderet af en vice-leder, nok at skulle belære en svagere noget om principper!

Men så er det også det mindre åbenlyse.
70 Som måske er det Jesus henviser til med billedet af det fejede og prydede.

I vores nutidsdanske virkelighed har Trivselskommissionen lige præsenteret sin afrapportering og 35 anbefalinger til at styrke trivsel og forebygge mistrivsel blandt børn og unge.
75 En af dem er mindre skærmtid og mere fysisk samvær og fællesskab – for ikke at blive besat af en overophedet perfektionskultur.

Og jo.
Hvis Anne Sofie går til fodbold, ser hun, at selv den bedste spiller kan lave en
80 kikser. Det ser hun aldrig på Instagram.
Hvis William går til spejder, ser han, at selv den sejeste dreng kan blive nervøs for at lave bål og sove i bivouak om natten. Det sker aldrig på Instagram.
Hvis 13 årige Lise går til kor, finder hun ud af, at selv den bedste sanger kan ramme tonen skævt eller helt forkert. Det sker aldrig på Tik Tok.

85 Og jeg tænker – for nu at bruge tekstens billede – at det blot er et eksempel på, hvordan vores kultur i stadig mere hektisk grad fejer og pryder det hus vi bor i, så der opstår et vakuum, der trækker værre onder til end det uperfekte. Jeg lader eksemplet stå. I kan selv tænke videre.

90 Måske tænker I – for det gør jeg selv:
Ah, nu nedskriver du altså Jesu ord. Han taler om Gud og Satan, det ultimativt gode og det ultimativt onde.
Og så kommer du her og taler om totalitarisme, narcissisme og en overophedet
95 perfektionskultur. Er det ikke for let og for lidt?

Måske nok, hvis det var alt.

Men forviser vi tanken om Gud og Djævel til en fjern himmel og en kalkmalerimalet væg i en middelalderkirke, så gør vi os det nok også for let.

Jesus diskuterer med os. Det onde kan kun fordrives ved Guds finger. Og han taler ret konkret. Hør, hvad han siger andetsteds:

105 *I ved, hvad der står i den lov, som Gud gav Moses: "Du må ikke slå ihjel." Men jeg siger jer: Den, der bliver vred på en fra byen, skal dømmes ved den lokale domstol. Hvis nogen kalder en anden for et fjols, vil han være skyldig overfor den øverste domstol (...) I ved, at der står "Øje for øje og tand for tand." Men jeg siger jer: I skal slet ikke gøre modstand mod det, der er ondt. Hvis nogen slår dig på*
110 *højre kind, så vend også den venstre til.*

Mens han talte, råbte en kvinde blandt tilhørerne, en mor, der kunne høre livet selv tale og møde ondt med godt: *Hvor er din mor heldig. Hun har både født dig og ammet dig.* Og Jesus sagde: *Ja, men dem, der hører, hvad Gud siger, og holder*
115 *fast ved det, er endnu heldigere.*

I søndags var der en kirkegænger, der efter gudstjenesten spurgte mig, om jeg ville nævne Martins A. Hansens roman *Løgneren* i dag.

120

Og bagved i køen mente en, at det burde jeg jo nok på en 3. søndag i fasten. Det er vist det, man kalder et benspænd.

Så:

125 Romanen rummer dagbogsblade af læreren på den lille ø Sandø - Johannes Vig. Han gør selv opmærksom på, at udtaler man hans navn lidt hurtigt, lyder efternavnet som Svig. Johannes Svig.

Dagbogen henvender sig til den fiktive Natanael.

130 Opkaldt efter en person i Det nye Testamente om hvem Jesus siger:
Se, der er en israelit, i hvem der ikke er svig!
Natanael er Johannes Vigs modsætning.

Den respekterede – fejede og prydede – Johannes Vig ved, at løgneren bor i ham,
135 selvom den er skjult for de fleste.

Et højdepunkt i romanen ligger omkring 3. søndag i fasten. I dag altså.

140 Johannes Vig er degn på øen, og skal i præstens fravær prædike over netop dagens tekst om den stumme ånd og Beelzebul og om det fejede hus og det dødsensfarlige vakuum eller lavtryk i sjælen, der kalder hjemløse ånder til. *Hvad jeg kan sige er kun gøgl og pjank ved siden af den tekst. Man synes næsten, man kan mærke jorden gyngende under den tekst – jo.*

145

Det gør den, fordi den rammer ham selv. Han er en mand, der værre end så meget andet - i kampen mellem godt og ondt – ikke tager stilling, men søger

ind i det neutrale og ligesom holder sig stum og tavs udenfor og for sig selv. Som
150 betragter. Og bliver tom.

En af dagene efter gudstjenesten siger kvinden Rigmor til ham:

Jeg har i grunden altid haft det godt, og alligevel er mit liv blevet meningsløst. Hvordan kan man da tro på en Gud?

155

Og Johannes svarer:

*Da må man. Når du kommer til meningsløshedens yderste, da ser du, at det hele
160 er en valplads, hvor to magter slås. Og et ingenmandsland gives ikke.*

Da må man!

Vi må tro på Gud. Give ordene plads. Og tale dem. Og gøre dem.

For eller fylder andet os ud.

165

Vi må tro på Gud.

Tro, at slipper vi Gud ud af himlen og løs iblandt os, så er Gud stærkere end alt ondt.

170 Vi må høre Guds ord og bevare dem. I det mindste forhåbentlig som skrupler hver gang vi forsøger at fordrive ondt med ondt eller urolig flovhed når vi stumt slet ikke tager stilling.

Amen

175

180

Kirkebøn

Jesus Kristus, du som bekæmpede ondskab
med guddommelig selvhengivende godhed,
hjælp os til at høre dine ord,

185 så vi ikke tankeløse løber ad djævelske lige linjer,
men i skønsom nænsomhed tør føle os frem ad medmenneskelighedens og
næstekærlighedens krogede stier.

Vi beder for din kirke.

190

Lad den gøre det levende billede af Jesus gældende iblandt os.

Vi beder for Kong Frederik, Dronning Mary, Kronprins Christian, Dronning
Margrethe og hele det kongelige hus.

195

Vi beder for regering og folketing og al øvrighed.

Hjælp dem og os alle til ikke at bekrige hinanden med krav om egne værdier,
men til at skabe en fælles verden.

200

Vi beder for alle ramt af krig og vold og for dem, der med sig selv som indsats
arbejder for heling ude i verdens brændpunkter.

Vi beder for alle, der har mistet nogen, der var livet for dem. Vær du selv vores
205 og alle vore dødes lys, fred og velsignelse.

Kilde

Manuskript taget fra domkirken.dk. med tilladelse fra udgiver

210

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

3. søndag i fasten, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

215

<https://www.dansketaler.dk/tale/steffen-ringgaard-andresens-praediken-3-sondag-i-fasten>